

SUNUŞ

Avrasya bağlamında ciddi bir akademik boşluğun yaşandığı ülkemizde, alanında ilk ve tek olan 'Orta Asya ve Kafkasya Araştırmaları (OAKA) Dergisi'nin birinci sayısı, beklentilerin çok ötesinde yoğun bir ilgi ve takdirle karşılandı. Nitekim dergimizin ilk sayısına gösterilen ilginin bir sonucu olarak OAKA Dergisi EBSCO tarafından indekslenmeye başlandı. Bu ilgiden aldığımız destekle sizlerin karşısına daha layık bir sayı ile çıkmak istedik. Siz, değerli okuyucularımızın katkısıyla bu dergiyi çok daha ileri noktalara taşıyacağımıza inanıyoruz. Bu kapsamda, sadece güncel gelişmelere odaklı kalmak istemeyen OAKA, yayın misyonu ve hedefleri çerçevesinde Avrasya bölgesinin tüm dinamiklerini ve potansiyellerini, tarihsel arka plan, sosyo-kültürel yapı ve diğer unsurları da esas alarak bundan sonraki sayılarda irdelemeye devam edecektir.

Küresel güç mücadelesinin birinci adresi olan Orta Asya bölgesinde yaşanan gelişmeler, bundan sonraki süreçte bu bölge üzerinde daha şiddetli bir rekabet ortamının yaşanacağını sinyallerini vermeye devam ediyor. Bu bağlamda Kırgızistan'da devam eden istikrarsızlık ortamı, Türkmenistan'da Türkmenbaşı'nın beklenmedik ölümü, Avrasya'da enerji savaşları, Afganistan'da Taliban'ın artan etkinliği ve Kafkasya'da Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan merkezli gelişmeler, bölgesel anlamda yeni bir sürece girildiğinin somut işaretleri olarak algılanıyor. Bu sürece damgasını vuran 'Yeni Büyük Oyun' tartışmaları ve bu kapsamda oyunun geç aktörü Hindistan'ın bölgede ABD, Rusya ve Çin'in yürüttüğü güç mücadelesinde yerini alma çabaları, 'Orta Asya ve Kafkasya Araştırmaları Dergisi'nin ikinci sayısının da ana gündemini oluşturuyor. Diğer taraftan, bölgedeki geçiş sürecinin irdelenmesi, sosyo-kültürel ve iktisadi yapıların analiz edilmesine dönük çalışmalar da bu sayıda yer alıyor.

Bu kapsamda, alana dönük saha çalışmalarıyla ön plana çıkan isimlerle yukarıdaki konuları bu sayıda gündeme taşıdık. Orta Asya bölgesinde ve bu çerçevede Türkmenistan'da da alan çalışmalarında bulunan **Haluk Alkan**, 'Türkmenistan'da Siyasal Rejimin Geleceği: İç ve Dış Dinamikler Açısından Bir Değerlendirme' başlıklı makalesinde, Niyazov'un ölümü sonrasında Türkmenistan'da siyasal rejimin ne yönde şekilleneceği sorusuna cevap arıyor. Yazar, bu cevabın Türkmenistan'da 'şahıs kültü' odağında şekillenen rejimin sosyo-ekonomik ve kurumsal dinamikleri ile uluslararası gelişmelerin etkileşimi ışığında aranması gerektiğini öne sürüyor.

Avrasya alanında önde gelen isimlerden **Igor Torbakov** Avrasya coğrafyasında oynanan 'Yeni Büyük Oyun'u incelediği yazısında oyunun aktörleri olarak Batı, Rusya ve Çin'in hedefleri üzerinde duruyor ve bu mücadelenin Orta Asya devletleri üzerindeki yansımalarını analiz ediyor. Bu amaçla 19. yüzyıla damgasını vuran 'Büyük Oyun' ile karşılaştırmalara giderek günümüzdeki güç mücadelesinin farklarına işaret ediyor ve bu çerçevede 'yumuşak' ve 'sert' güç araçlarına dikkat çekiyor.

Makalesinde 11 Eylül sonrası değişen Avrasya dengeleri bağlamında Çin ve Orta Asya ilişkilerini konu alan **Selçuk Çolakođlu**, Çin'in iç güvenlik ve bölgesel istikrar arayışı sonucu Orta Asya ülkeleriyle güvenlik, enerji ve ekonomi alanlarında yakın bir ilişki geliştirdiğine ve Şanghay İşbirliği Örgütü'nün (ŞİÖ) bu dış politik yaklaşımda önemli bir enstrüman olduğuna değiniyor. Çolakođlu, Çin'in ŞİÖ merkezli Avrasya politikasının ABD'nin bölgede tepki çeken etkinliği ile giderek daha çok zemin kazandığı ve önümüzdeki dönemde de Çin'in Orta Asya'da etkinliğinin artacağı görüşünü savunuyor.

Fırat Purtaş 'Avrasya'daki 'Yeni Büyük Oyun' Bağlamında Hindistan'ın Orta Asya Politikası' başlıklı makalesinde 'Yeni Büyük Oyun'un çoklukla gözden kaçırılan önemli bir aktörüne, Hindistan'a, ışık tutuyor. Purtaş, çalışmasında Soğuk Savaş sonrası dönemde Hindistan'ın dış politikasındaki dönüşüm çerçevesinde Orta Asya bölgesinin artan önemine dikkat çekiyor.

Orta Asya ülkelerinin siyasal sistemlerinde karar alma mekanizmaları üzerinde aşiret bağları önemli bir rol oynamaktadır. **Seçil Öraz** makalesinde, Kırgızistan örneğinde Sovyet sonrası dönemde 'aşiretçilik' faktörünü inceliyor ve politik kadroların dağılımında objektif bir kıstas yerine 'aşiretçilik' unsurunun öne çıkmasını devlet inşası sürecinin sağlıklı gelişimi önündeki ciddi sorunlardan biri olarak değerlendiriyor.

Orta Asya birçok medeniyete beşiklik yapmış ve farklı kültür ve etnik grupların binlerce yıl bir arada yaşadığı bir coğrafyadır. **Durmuş Arık** bu renkli coğrafyanın otantik halklarından Buhara Yahudileri'ni incelediği makalesinde topluluğun tarihi arkaplanına ışık tutuyor ve bölgedeki egemen İslam kültürünün topluluk üzerindeki izlerine işaret ediyor. Bu bağlamda Arık, Buhara Yahudileri ile Yahudi Dünyası arasındaki ilişkilere değiniyor ve aradaki farklılıkların altını çiziyor.

Bölge ekonomileri üzerine çalışmalarıyla tanınan **Mehmet Dikkaya** ve **Ali Bora** Kazakistan'ın Sovyet sonrası süreçteki ekonomi politiğini inceledikleri makalelerinde bir başarı öyküsünü çeşitli boyutlarıyla ortaya koyuyorlar. Makale, birbirinden coğrafi olarak uzak olmasına karşın ortak tarih ve kültür bağları olan Kazakistan ile Türkiye'nin ekonomi ekseni ilişkilerinin Kazakistan'ın küresel sistemle bütünleşmesi üzerine etkilerini analiz ediyor.

Makalesinde Ermenistan'ın yeni dönemde Avrupa ile ilişkilerini mercek altına alan **Soner Karagül** ise, Ermenistan dış politikasında önemli bir boyut olarak Avrupa ülkeleri ve kurumlarıyla olan entegrasyon çabasına dikkatleri çekiyor. Karagül, özellikle, Yukarı Karabağ'daki Ermeni-Azeri anlaşmazlığı ve Güney Kafkasya'da istikrar ve güvenliğin temini konularında, Ermenistan'ın kendi perspektifinden bir çözüm sağlanabilmesi yönünde AB kurumları ile olan ilişkilerini irdeliyor.

Son olarak Cedit hareketi üzerine çalışmalarına aşına olunan bir isim, **Salih Bıçakcı**, geçen yüzyılın dönemecinde Müslüman toplumların yüz yüze kaldığı sorunlar temelinde modernleşme ve milliyetçilik kavramlarının doğuşunun ve bu kavramların Müslüman toplumlar arasında geçişkenliğinin izini sürüyor. Bıçakcı, bir Türkistan Ceditçi aydını

olan Abdalrauf Fıtrat'ın 'Hind İhtilalcileri' eserinden yola çıkarak Namık Kemal'in 'Vatan yahut Silistre' eseri ile karşılaştırmaya gidiyor ve farklı coğrafyalardaki Müslüman Türk aydınlarının birbirlerinin görüşlerinden ne derece etkilendiğini analiz ediyor.

OAKA'nın bu sayısından itibaren Gündem başlığı altında derginin yayın periyodu içinde meydana gelen olayları inceleyen makale, analiz ve değerlendirmelere yer vereceğiz. Bu çerçevede dergimizin bu sayısında, **Turgut Demirtepe**'nin Kasım 2006'da gerçekleşen Tacikistan Cumhurbaşkanlığı seçimlerini eksen alan ve Sovyet sonrası dönemde bir iç savaş yaşamış ve bu savaşın etkilerini hala üzerinde hisseden ülkedeki seçimlerin siyasal sistemde taşıdığı anlamı irdeleyen yazısı ve **Mehmet Seyfettin Erol**'un Saparmurad Niyazov'un ölümü ile Türkmenistan siyasetinde meydana gelen değişimleri ve yeni denklemin Türkiye ile ilişkilere potansiyel yansımalarını analiz ettiği yazısı yer alıyor.

Dergide makalelerin ardından 'Kitap İncelemeleri' ve 'Son Çıkan Yayınlar' bölümleri geçen sayıda olduğu gibi, bu sayıda da yer alıyor.

Değerli okurlarımızın da katkılarıyla OAKA Dergisi'nin alanında daha iyi noktalara geleceği inancını paylaşıyor, önerileriniz, eleştirileriniz ve çalışmalarınız için bu adreste buluşmayı arzuladığımızı bir kez daha sizlere hatırlatmak istiyoruz. OAKA'nın gelecek sayısı Nisan 2007'de yayınlanacaktır.

Bir sonraki sayıda buluşuncaya kadar...

Editörler